

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
7439-17

meddelad i Stockholm den 25 juni 2018

KLAGANDE

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Jönköpings dom den 6 december 2017 i mål nr 2613-17

SAKEN

Rätt att ta del av allmän handling

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen undanröjer underinstansernas avgöranden och visar målet åter till Borås kommun för fortsatt handläggning.

BAKGRUND

Var och en har rätt att hos myndigheter ta del av allmänna handlingar förutsatt att uppgifterna i dessa inte omfattas av sekretess. En handling är allmän om den förvaras hos en myndighet och är att anse som inkommen dit eller upprättad där. Upptagningar, dvs. handlingar som kräver tekniska hjälpmedel för att läsas eller

Dok.Id 193169

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se
www.hogstaforvaltningsdomstolen.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

Mål nr
7439-17

på annat sätt uppfattas, t.ex. datafiler, anses förvarade och inkomna hos en myndighet när de gjorts tillgängliga för myndigheten av annan.

Rätten till insyn omfattar dock inte handlingar som förvaras hos en myndighet endast som led i teknisk bearbetning eller teknisk lagring för annans räkning.

Vård- och äldreomsorgen i Borås kommun använder verksamhetssystemet Viva för sin dokumentation i ärenden som rör hemtjänst. Privata utförare av hemtjänst ska enligt avtal med kommunen rapportera avvikelser i verksamheten i Viva.

AA begärde hos kommunen att få ta del av avvikelserapporter som tillförts verksamhetssystemet av en privat utförare av hemtjänst under en viss period.

Kommunen avslog begäran med hänvisning till att rapporterna inte utgjorde allmänna handlingar eftersom de endast lagrades hos kommunen för den privata utförarens räkning. Kommunen angav att det är den privata utföraren som analyserar avvikelserna och sammanställer dessa. Det statistiska underlaget ingår sedan i nämndens kvalitets- och patientsäkerhetsberättelse.

AA överklagade beslutet till kammarrätten som avslog överklagandet.

Kammarrätten ansåg att rapporterna inte var allmänna handlingar eftersom de inte bearbetades eller användes på annat sätt hos kommunen utan endast lagrades för annans räkning.

YRKANDEN M.M.

AA överklagar kammarrättens dom och yrkar att avvikelserapporterna ska lämnas ut. Han hänvisar bl.a. till att kommunen tagit del av och använt sig av uppgifterna i de aktuella rapporterna.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET**Frågan i målet**

Frågan i målet är om handlingar i ett elektroniskt verksamhetssystem ska anses förvarade hos en myndighet endast som ett led i teknisk bearbetning eller teknisk lagring för annans räkning.

Rättslig reglering

Med handling förstås enligt 2 kap. 3 § första stycket tryckfrihetsförordningen framställning i skrift eller bild samt upptagning som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas endast med tekniskt hjälpmedel. En handling är allmän om den förvaras hos en myndighet och är att anse som inkommen dit eller upprättad där.

Av 3 § andra stycket följer att en upptagning anses förvarad hos myndighet, om upptagningen är tillgänglig för myndigheten med tekniskt hjälpmedel som myndigheten själv utnyttjar för överföring i sådan form att den kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas. Enligt 6 § första stycket anses en upptagning inkommen till myndigheten när annan har gjort den tillgänglig för myndigheten på sätt som avses i 3 § andra stycket.

I 10 § första stycket anges att handling som förvaras hos en myndighet endast som led i teknisk bearbetning eller teknisk lagring för annans räkning inte anses som allmän handling hos den myndigheten.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Det står klart att de aktuella rapporterna är förvarade hos och inkomna till kommunen och att de som utgångspunkt ska betraktas som allmänna handlingar. Frågan är därmed om de kan anses förvarade hos kommunen endast som ett led i teknisk bearbetning eller teknisk lagring för den privata utförarens räkning och i och med det är undantagna från handlingsoffentligheten.

En bärande tanke bakom offentlighetsprincipen är att allmänheten ska ha tillgång till handlingar i samma utsträckning som informationen i dessa är tillgängliga för myndigheten. Det har därför inte ansetts motverka offentlighetsprincipen att undanta upptagningar som en myndighet endast tar teknisk befattning med, eftersom sådana upptagningar inte kan anses utgöra en del av myndighetens informationstillgångar (prop. 1975/76:160 s. 87).

För att rekvisiten i 2 kap. 10 § första stycket tryckfrihetsförordningen ska vara uppfyllda krävs att handlingen förvaras hos en myndighet ”endast” som led i teknisk bearbetning eller teknisk lagring för annans räkning. Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening innebär detta att det bör krävas att myndigheten såväl administrativt som tekniskt har begränsat den egna personalens tillgång till uppgifterna så att dessa inte är tillgängliga i läsbart skick. Myndighetens personal ska enbart kunna ta del av den drifts- och säkerhetsrelaterade informationen (jfr RÅ 1994 ref. 64 och HFD 2011 ref. 52 samt prop. 2016/17:198 s. 14).

De nu aktuella rapporterna finns i kommunens verksamhetssystem. Det har inte framkommit i målet att det finns några administrativa eller tekniska begränsningar när det gäller kommunens möjlighet att befatta sig med handlingarna. Tvärtom framgår av utredningen i målet att personal inom kommunen har tagit del av avvikelserapporterna och att kommunen lägger uppgifter som härrör från dessa till grund för den statistik som kommunen tar fram. Det är därmed inte fråga om endast teknisk bearbetning eller lagring i den mening som avses i 2 kap. 10 § första stycket tryckfrihetsförordningen. Rapporterna är därför allmänna handlingar.

Det ankommer på kommunen att pröva om handlingarna kan lämnas ut. Underinstansernas avgöranden ska därför undanröjas och målet visas åter till kommunen för fortsatt handläggning.

Mål nr
7439-17

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Eskil Nord, Inga-Lill Askersjö, Mahmut Baran och Ulrik von Essen.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Emily Alfvén Nickson.

Vård- och äldrenämndens i Borås kommuns beslut 2017-08-31, diarienummer 2017/VAN00155